

UNIVERSITY
OF TAMPERE

FACULTY OF MANAGEMENT

**FENNOVOIMAN YDINJÄTTEIDEN
LOPPUSIJOITUKSEN HYVÄKSYTTÄVYYS
EETTISTEN KYSYMYSTEN NÄKÖKULMASTA**

Asukaskysely Eurajoella ja Pyhäjoella

Tuuli Vilhunen, Matti Kojo, Tapio Litmanen

6.10.2017 työ- ja elinkeinoministeriö, Helsinki

YDINJÄTEHUOLTOON LIITTYVÄT EETTISET KYSYMYKSET

Ydinjäte-etiikka tarkastelee ydinjätehuoltoon liittyviä moraalisia ja eettisiä oikeudenmukaisuuskysymyksiä paikallisella, kansallisella ja globaalilla tasolla.

Paikallisella tasolla ydinjätehuoltoon liittyviä eettisiä kysymyksiä ovat mm.:

- Riskien ja hyötyjen oikeudenmukainen jakautuminen
- Sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden huomioiminen
- Turvallisuuden varmistaminen
- Päätöksentekoprosessien avoimuus
- Paikallisten asukkaiden oikeudenmukainen osallistaminen päätöksentekoon
- Paikallisten asukkaiden tiedottaminen
- Luottamuksen rakentaminen
- Kansalaisyhteiskunnan resurssien turvaaminen

YDINJÄTTEIDEN LOPPUSIJOITUKSEN HYVÄKSYTTÄVYYS EETTISENÄ KYSYMYKSENÄ

- Vertailemme Eurajoella ja Pyhäjoella eettisiä asenteita koskien ydinjätehuoltoa, ja niiden vaikutusta Fennovoiman ydinjätteiden loppusijoituksen hyväksyttävyyteen.
- Kunnat ovat ydinenergia-kysymyksissä elinkaarensa kannalta eri vaiheissa (ks. Blowers 1999)
  - Eurajoki on ns. ydinkeidas, jossa on pitkään ollut ydinenergiaan liittyviä toimintoja.
  - Pyhäjoki on vielä ns. greenfield alue, jossa ei ole vielä ydinenergiaan liittyviä toimintoja.

ASUKASKYSELY

- Kysely on toteutettu 29.11.2016–6.1.2017 puhelinhaastatteluina yli 18-vuotiaille eurajokelaisille ja pyhäjokelaisille.
- Vastausprosenttien keskiarvo 37%:
Pyhäjoella (44%) Eurajoella (33%)
- Kyselyn toteutti Tietoykkönen-markkinatutkimusyhtiö
- Rahoitus SA "Yhteiskunnallis-institutionaalinen ydinpolttoainesyklin sääntely Suomessa ja Ruotsissa", tutkimusyhteistyö JY-Tay.

KYSELYN TULOKSET

1 Ydinjätteiden loppusijoituksen hyväksyttävyyys

2 Päätöksentekoprosessien avoimuus
oikeudenmukaisuuskysymyksenä

2.1 Tietämys ydinjätehuollosta

2.2 Osallistuminen päätöksentekoon

3 Riskien ja hyötyjen jakautuminen

4 Sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus

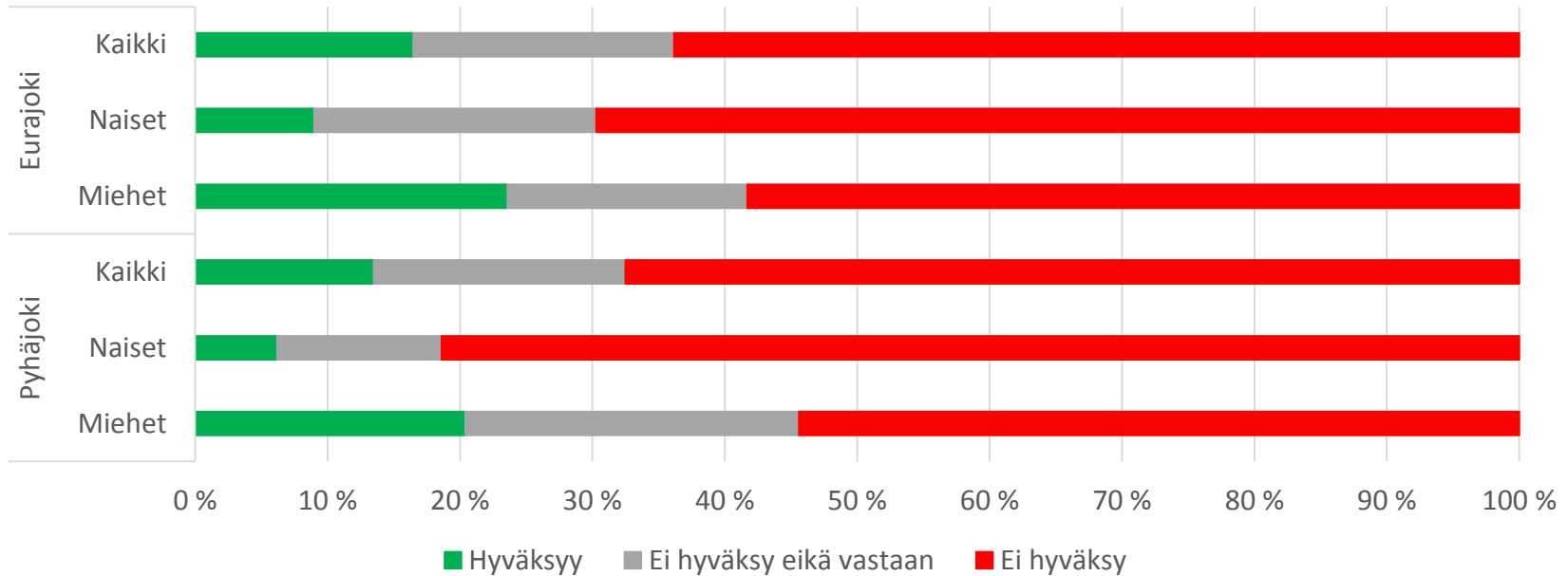
5 Moraalinen luottamus keskeisiin toimijoihin ydinjättekysymyksissä

6 Ydinjäte-eettisten asenteiden ja luottamuksen vaikutus ydinjätteiden
hyväksyttävyyteen paikallistasolla

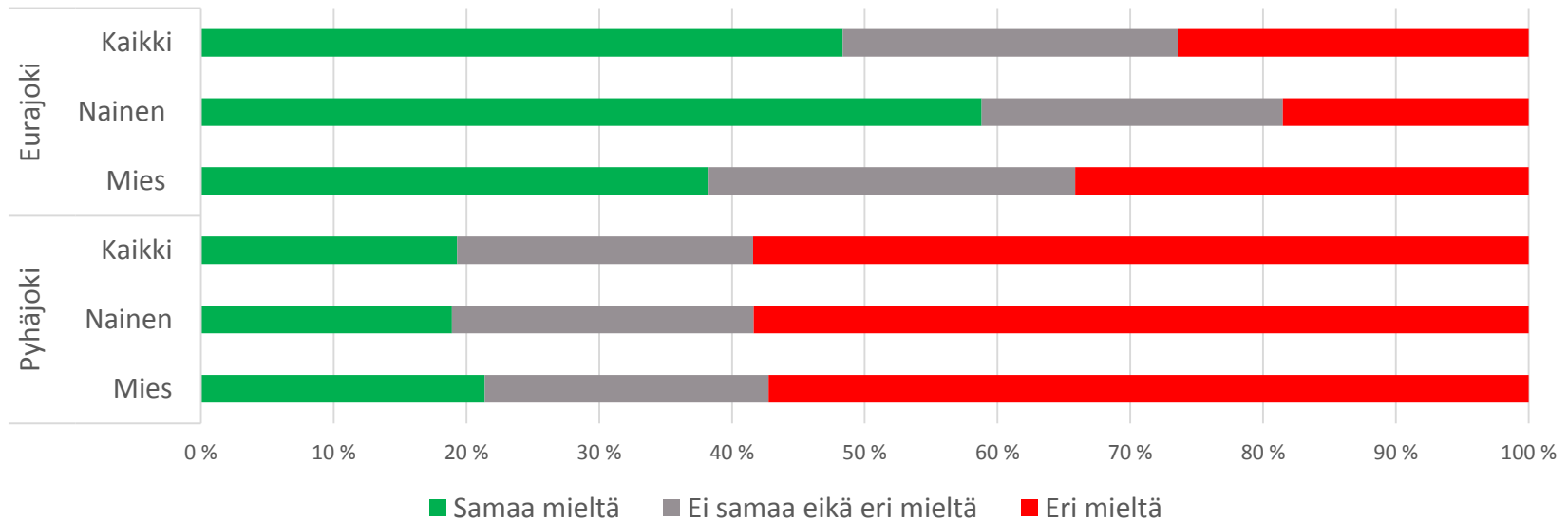
1. HYVÄKSYTTÄVYYS

Fennovoiman ydinvoimalan käytetty ydinpolttoaine tulee loppusijoittaa
Eurajoelle/Pyhäjoelle.

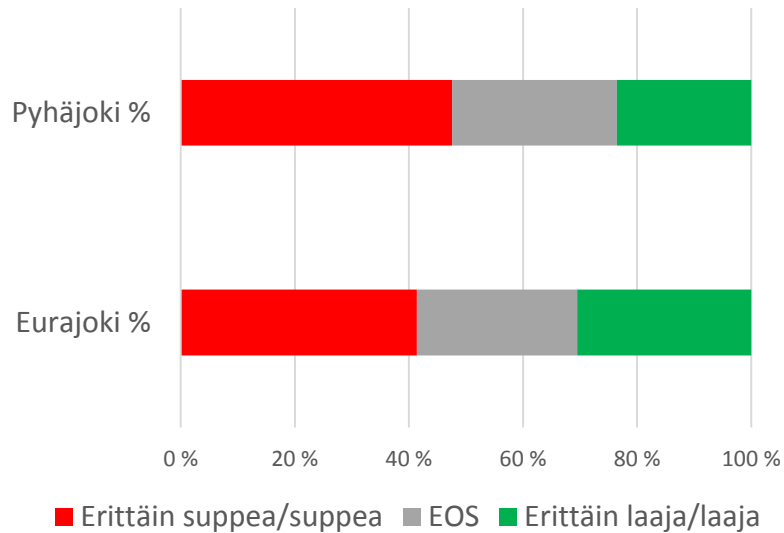
HYVÄKSYTTÄVYYS

On yhteiskunnan kokonaisedun mukaista, että Suomessa on kaksi käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituspaikkaa.

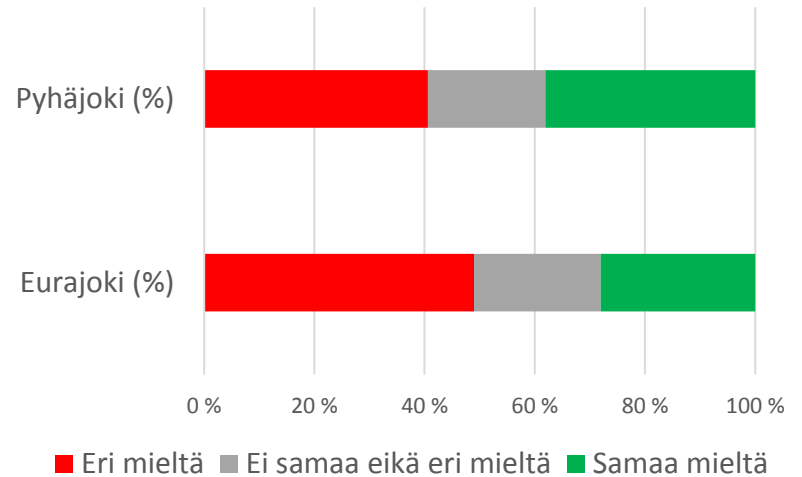

2.1 TIETÄMYS OIKEUDENMUKAISUUSKYSYMYKSENÄ

Yleisesti, millaiseksi arvioitte tietämyksenne ydinjätehuollosta Suomessa?

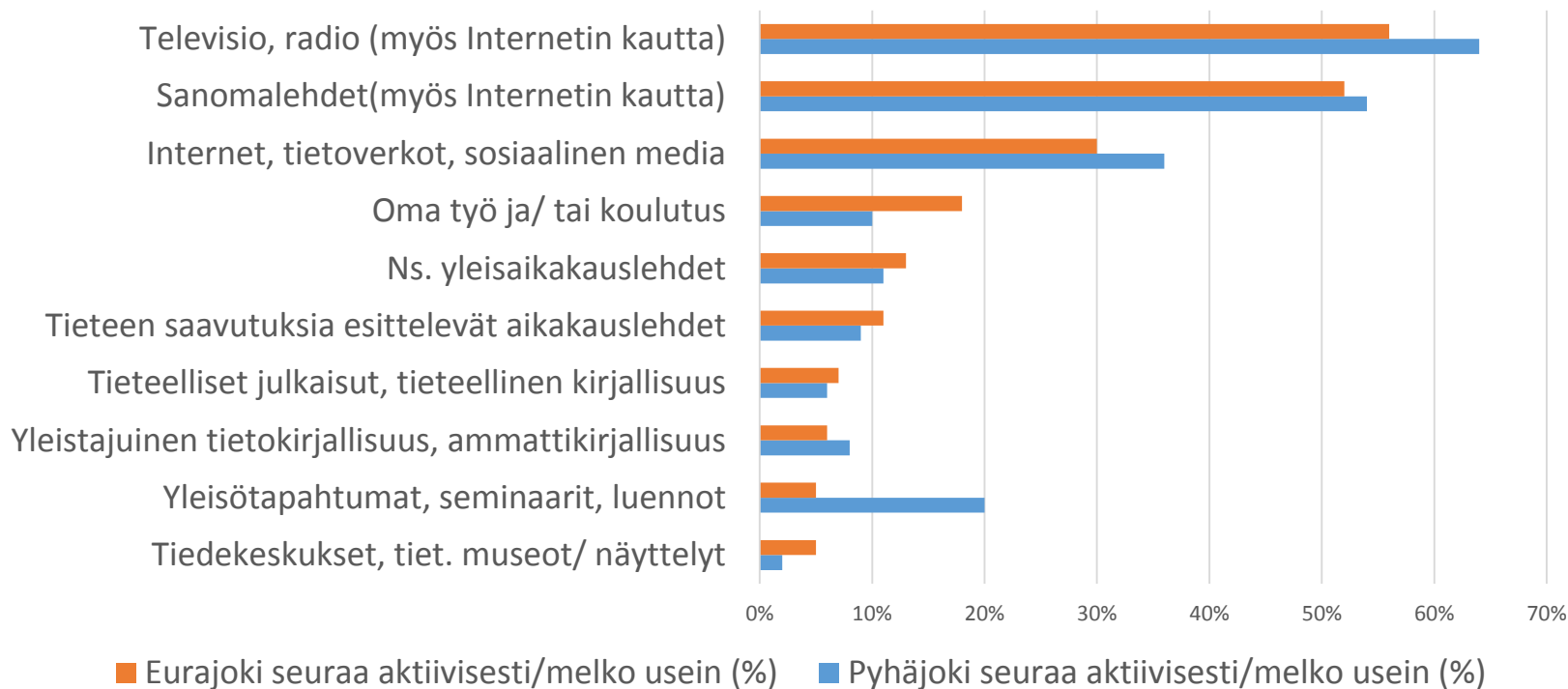

Tietoa Fennovoiman ydinjätteiden loppusijoituksesta ja sen mahdollisista vaihtoehdoista on annettu riittävästi

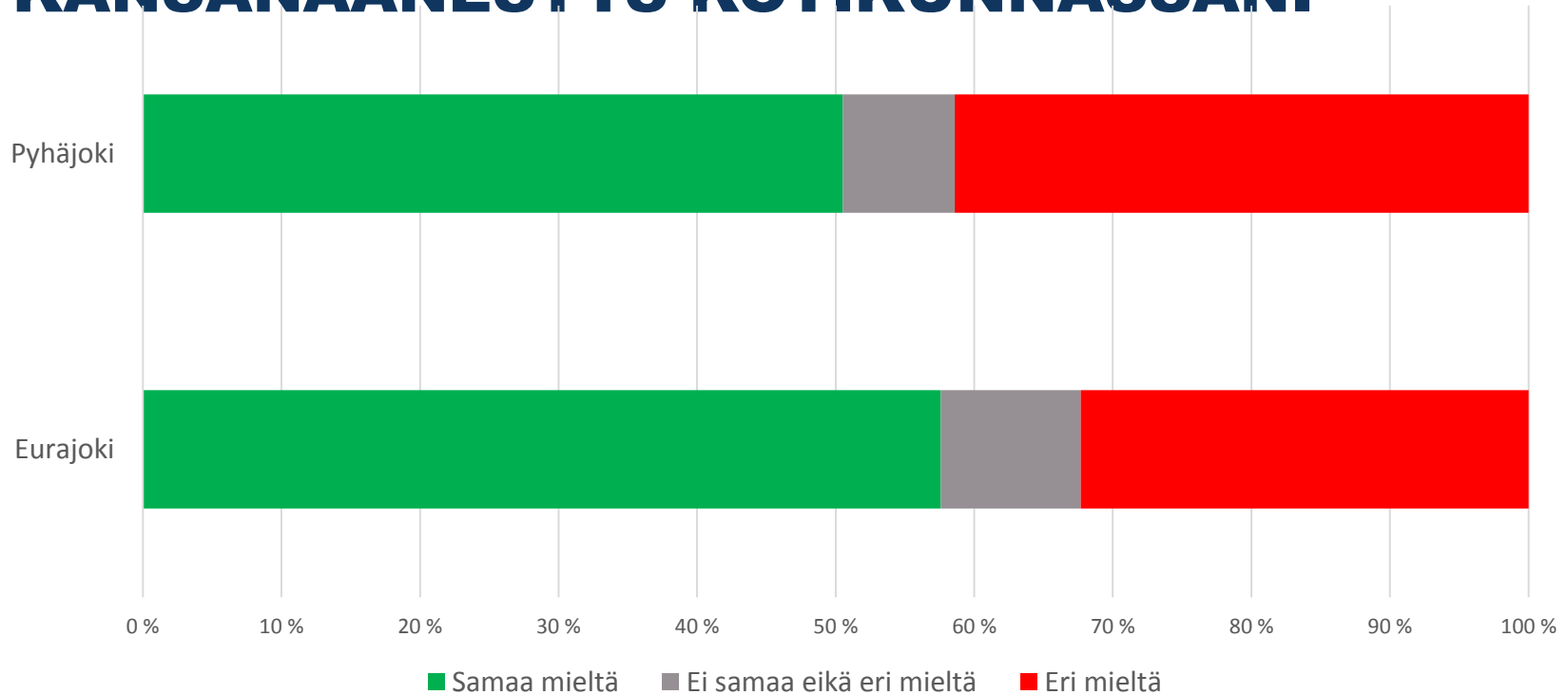

MISSÄ MÄÄRIN SEURAAATTE ERI TIEDONLÄHTEITÄ SAADAKSENNE TIETOA YDINJÄTTEIDEN LOPPUSIJOITUKSESTA?

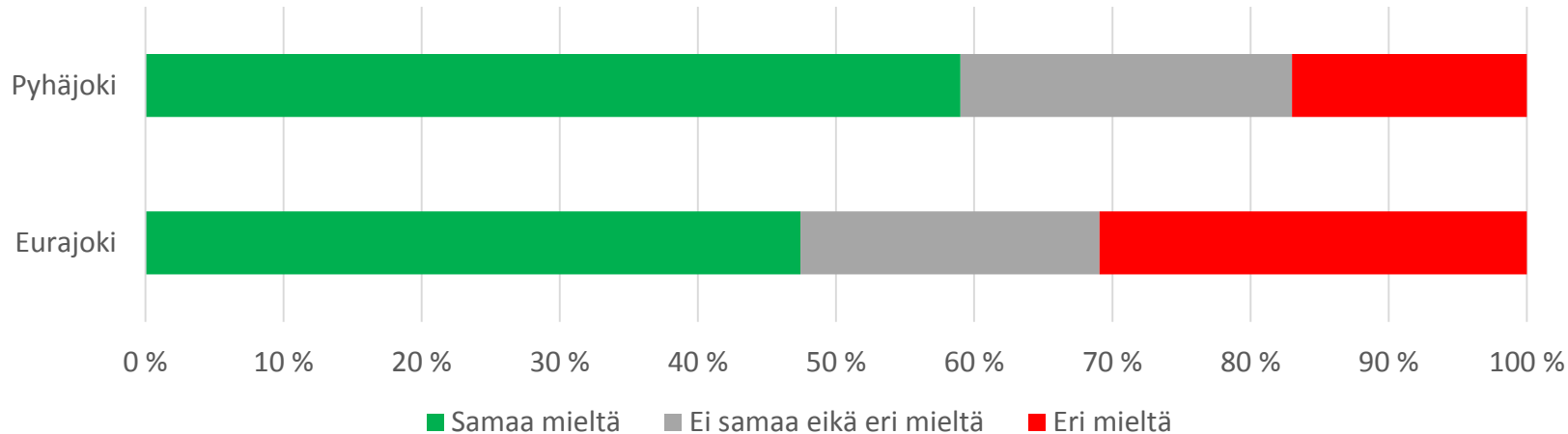

2.2 FENNOVOIMAN YDINJÄTTEIDEN LOPPUSIJOITUKSESTA PITÄISI JÄRJESTÄÄ LÄHIVUOSINA NEUVOA-ANTAVA KANSANÄÄNESTYS KOTIKUNNASSANI

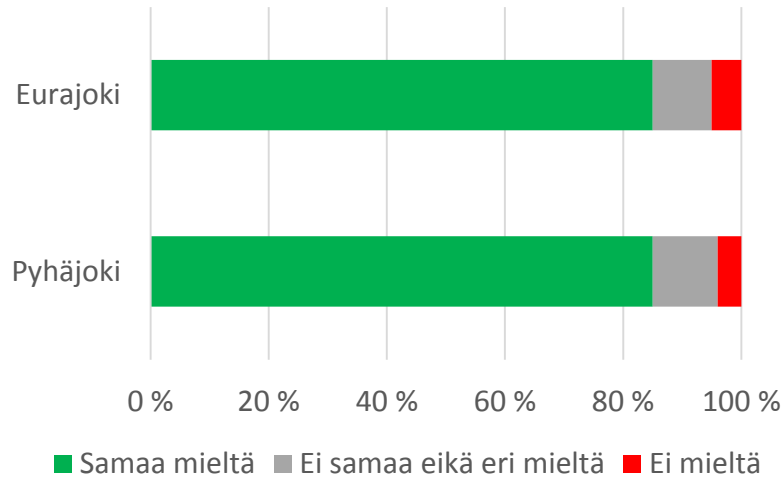
3. RISKIEN JA HYÖTYJEN JAKAUTUMINEN

On väärin, että Fennovoiman ydinjätteen loppusijoituksen suurimman ympäristöriskin kantaa laitoksen lähellä asuva väestö, kun suurimman osan tuotetusta sähköstä käyttää kaukana laitoksesta asuva väestö ja teollisuuslaitokset.

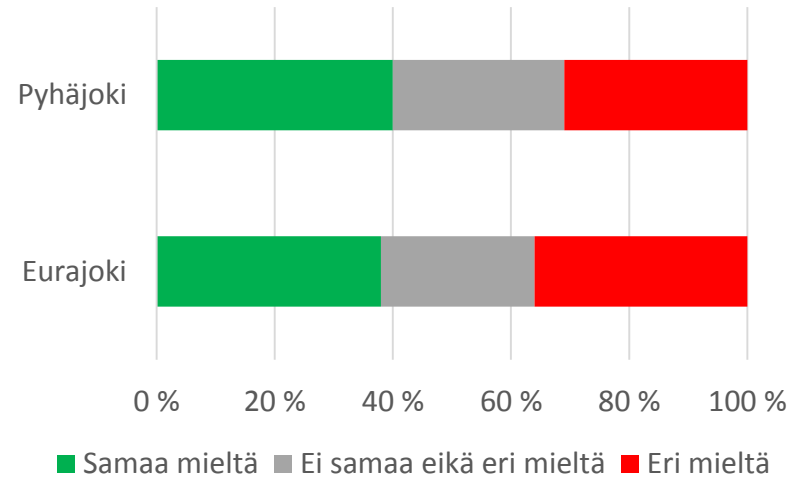

4. SUKUPOLVIEN VÄLINEN OIKEUDENMUKAISUUS

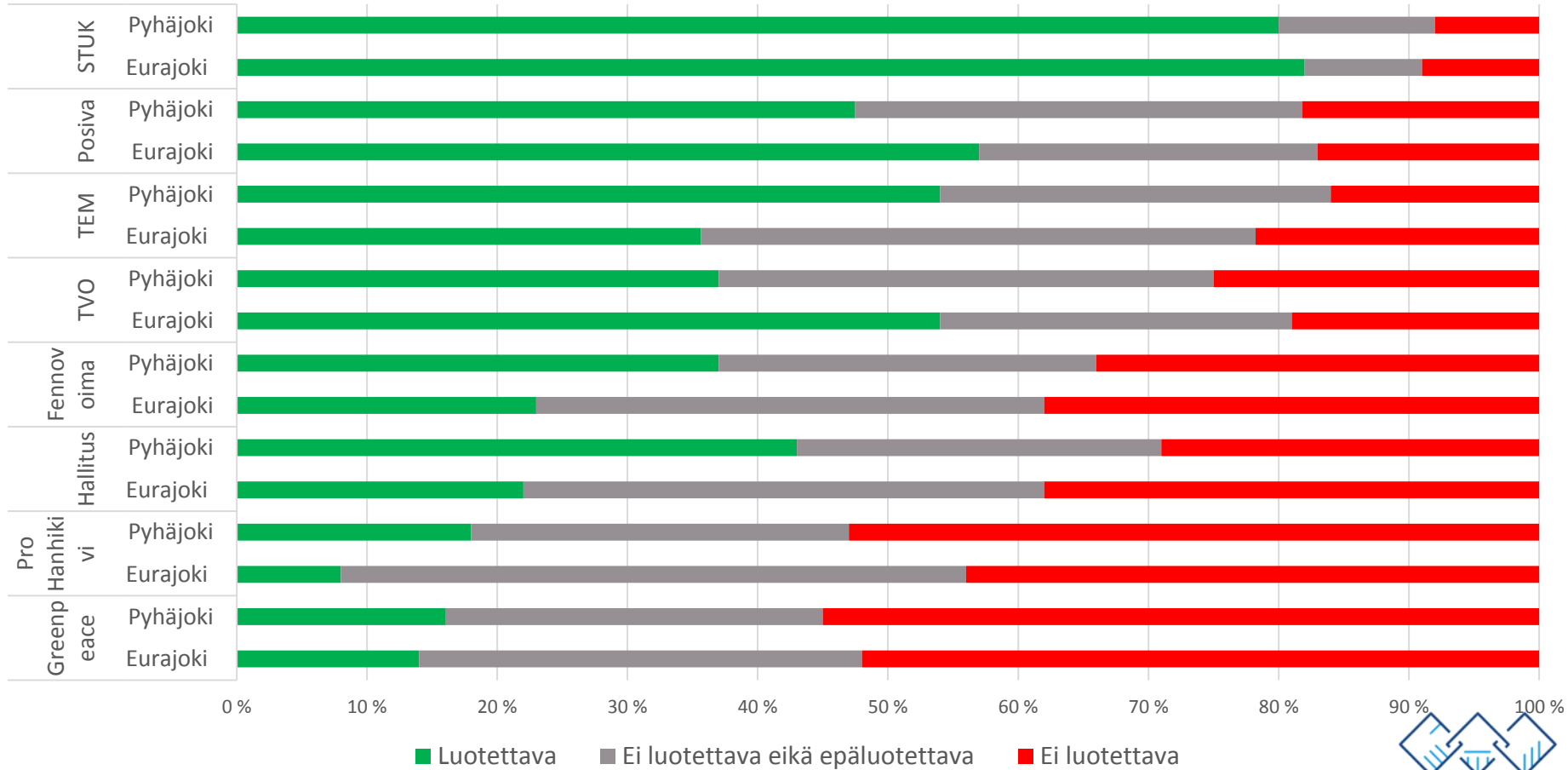
Nykyisten sukupolven velvollisuus on päättää ydinjätteiden loppusijoituksesta eikä siirtää vastuuta seuraaville sukupolville

Ydinjätteen loppusijoittaminen kallioperään ei ole oikeudenmukainen ratkaisu tulevia sukupolvia ajatellen

5. MORAALINEN LUOTETTAVUUS KESKEISIÄ TOIMIJOITA KOHTAAN YDINJÄTEHUOLTOON LIITTYVISSÄ KYSYMYKSISSÄ

MORAALINEN LUOTETTAVUUS KESKEISIÄ TOIMIJOITA KOHTAAN EURAJOELLA JA PYHÄJOELLA

- STUK nähdään molemmilla paikkakunnilla moraalisesti kaikkein luotettavimpana toimijana.
- Luottamus ydinvoimayhtiöihin ja Posivaan (lukuunottamatta Fennovoimaa Eurajoella) melko suurta molemmilla paikkakunnilla.
- Luottamus kansalaisyhteiskuntaan matalaa molemmilla paikkakunnilla.

Keskeisimmät erot paikkakuntien välillä:

- Pyhäjoella luottamus hallitukseen ja TEM:n suurempaa kuin Eurajoella.
- Eurajoella luotetaan voimayhtiöihin ja Posivaan enemmän kuin hallitukseen ja TEM:n.

6 MITEN EETTISET ASEENTEET SELITTÄVÄT HYVÄKSYTTÄVYYTTÄ?

- Mitä enemmän oikeudenmukaisena tiedonsaanti Fennovoiman hankkeesta koetaan, sitä enemmän todennäköisesti Fennovoiman käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitus hyväksytään.
  - Mitä oikeudenmukaisempaa riskien (ydinjäte) ja hyötyjen (ydinenergia) jakautuminen Suomessa koetaan Fennovoiman osalta, sitä enemmän todennäköisesti hyväksytään Fennovoiman käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitus.
  - Mitä enemmän luotetaan Fennovoimaan, sitä enemmän todennäköisesti hyväksytään Fennovoiman käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitus.
  - Mitä oikeudenmukaisempaa loppusijoitus koetaan tulevia sukupolvia kohtaan, sitä enemmän todennäköisesti Fennovoiman käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitus hyväksytään.
  - Mitä oikeudenmukaisempaa Fennovoiman ydinvoimalahanke koetaan, sitä enemmän todennäköisesti Fennovoiman ydinpolttoaineen loppusijoitus hyväksytään
- Tarvitaan lisää tutkimusta eettisten kysymyksen ja hyväksyttävyyden tarkastelemiseksi

THANK YOU

---

*You can change the world
only if you know how it works.*

FENNOVOIMAN YDINVOIMALAAN LIITTYVÄ PÄÄTÖKSENTEKO ON OLLUT OIKEUDENMUKAISTA

